

Guia d'actuació pel bon funcionament dels Tres Tombs i altres concentracions amb èquids de naturalesa similar a Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
Secretaria d'Acció Climàtica

Índex

1-CONTEXT I OBJECTIUS DE LA GUIA D'ACTUACIÓ	3
2-FUNCIONS DELS VETERINARIS RESPONSABLES	5
2.1. Funcions específiques dels veterinaris responsables:	5
2.2. Funcions específiques dels experts en comportament equí:	6
3- FUNCIONS DE L'ORGANITZACIÓ	6
3.1. Funcions específiques de l'organització:	7
4- FUNCIONS DELS RESPONSABLES DELS ÈQUIDS DURANT L'ESDEVENIMENT	9
4.1. Obligacions específiques dels responsables dels èquids	9
5- ACTUACIONS DEL DEPARTAMENT COMPETENT EN MATÈRIA DE RAMADERIA	10
6- ACTUACIONS PRÈVIES I DESENVOLUPAMENT DELS TRES TOMBS I ALTRES CONCENTRACIONS D'ÈQUIDS	10
6.1. Recorregut i entorn	10
6.2. Transport	11
6.3. Punt d'arribada i sortida	12
6.4. Guarniments	13
6.5. Conducció i munta	14
6.6. Càrregues	14
6.7. Condicions ambientals	15
6.8. Aigua i menjar	15
6.9. Sorolls	16
6.10. Estats dels èquids	16
7- FORMACIÓ DELS PERSONAL DELS TRES TOMBS I ALTRES CONCENTRACIONS DE NATURALESA SIMILAR AMB ÈQUIDS	18

1-CONTEXT I OBJECTIUS DE LA GUIA D'ACTUACIÓ

Els Tres Tombs és un esdeveniment que es celebra amb diferents variants a aproximadament un centenar de pobles i ciutats de Catalunya als voltants de la data de Sant Antoni Abat, patró dels animals. Com passa amb esdeveniments similars d'arreu d'Europa, la concentració es remunta a l'època romana i té origen pagà, sent adoptada pel cristianisme similarment a altres festivitats del calendari festiu actual.

Cal recordar que, a Catalunya, a més dels Tres Tombs, hi ha diferents esdeveniments ludicofestius on l'èquid també té una presència important, com poden ser cavalcades, elois, armats, festes majors, etc.

Els Tres Tombs es troben regulats al Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya, concretament s'encabeixen dins la lletra e) de l'article 2 : e) Altres concentracions: agrupació d'animals organitzada en un lloc determinat sense instal·lacions amb una durada inferior a una jornada i el seu detall es troba a l'article 10: "altres concentracions d'animals ". En aquests moments s'estan tramitant una modificació de l'esmentat Decret per tal de regular amb més profunditat aspectes relacionats amb aquests tipus de concentracions i per tal de donar valor normatiu a molts dels requeriments que actualment ja s'exigeixen basant-se en les normes generals de salut i benestar animal.

Atès que, com ja s'ha explicat, la regulació normativa és poc completa i no es regulen amb prou detall les actuacions a dur a terme en aquest tipus d'esdeveniments s'ha considerat necessari elaborar un document que serveixi de guia d'actuació per a tots els agents implicats en aquests esdeveniments.

Així doncs, la finalitat d'aquesta Guia d'actuació, és realitzar una descripció detallada de les actuacions i dels requisits recomanables durant la preparació i celebració dels Tres Tombs i concentracions similars, per tal d'assegurar que aquests esdeveniments transcorrin amb la millor organització i el millor benestar animal possible.

Aquest document és una guia i com a tal, pretén donar unes recomanacions per al bon desenvolupament de l'esdeveniment. Per tant, tot el que detalli la present guia d'actuació que no estigui en negreta, no queda recollit per la normativa vigent en matèria d'identificació, traçabilitat, sanitat i benestar animal, i per tant no serà d'obligat compliment.

Aquesta guia intenta tenir en compte les diferents sensibilitats i interessos de diferents sectors de la societat implicats per tal d'assolir el màxim consens. Per aquest motiu, l'esborrany d'aquest document es va exposar a la Federació Catalana dels Tres Tombs, a FAADA (Fundació per l'Assessorament i Acció de Defensa dels Animals), a l'AVEEC (Associació de Veterinaris Especialistes en Èquids de Catalunya), a professionals dels Tres Tombs, participants dels Tres Tombs i experts en la pràctica esportiva i de treball amb èquids.

La ciència del benestar animal avalua característiques pròpies dels animals (anomenades mesures directes), com ara la longevitat, malalties, immunosupressió, dolor, ferides, comportament, fisiologia o reproducció, i també avalua altres característiques que tenen en compte el maneig i l'entorn/ambient dels animals, com ara la resposta a la interacció amb els humans, la temperatura ambiental, el lloc de descans o el tipus de menjar ofert (anomenades mesures indirectes).

Tots els protocols existents elaborats pels diferents sectors implicats són vàlids malgrat les diferències, detall i focus que presenten. Existeix però un clar problema d'aplicabilitat i d'aplicació dels mateixos protocols. Aquesta guia intenta tractar aquest problema i constituir un marc clar perquè els Tres Tombs i altres concentracions amb presència d'èquids es desenvolupin tenint en compte la millor organització i benestar equí, els protocols i sensibilitats existents i l'interès general de la preservació d'aquesta concentració i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids. Cal recordar que la preservació de la concentració, entre d'altres, passa per minimitzar els riscos i garantir el benestar animal, que per si mateix ja és un factor d'interès general.

En aquest document s'exposen les funcions i actuacions dels diferents actors implicats en la festivitat dels Tres Tombs i altres concentracions amb èquids, que s'identifiquen a continuació:

- Veterinari responsable: el veterinari contractat per l'organitzador pel control sanitari, d'identificació, de benestar animal i per gestionar si hi ha incidències en aquests aspectes. Només hi haurà un veterinari responsable en cada esdeveniment que serà qui coordinarà i supervisarà la resta de veterinaris que poden intervenir en funció del número d'animals assistents i que elaborarà i signarà l'informe final.
- Experts en comportament equí: professionals que poden acreditar formació o experiència relacionada amb el comportament i benestar equí.
- Organitzador dels Tres Tombs o altres concentracions (la organització): qualsevol persona física o jurídica, pública o privada, legalment constituïda, que habitualment o esporàdicament sigui responsable de promoure o organitzar la celebració dels Tres Tombs o concentració assimilada.
- Responsable dels èquids: qualsevol persona física o jurídica encarregada de vetllar pel compliment de totes les obligacions establertes legalment referents al benestar animal, identificació i bon estat sanitari dels èquids durant la celebració dels tres tombs i altres concentracions similars. Aquest responsable de l'animal durant la celebració podrà ser tant el titular, com el propietari, com un altra persona que estigui a càrrec de l'animal durant el desenvolupament de l'esdeveniment.
- Departament d'acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural: departament competent en matèria de ramaderia, salut animal, traçabilitat i benestar animal.

- Ajuntaments: institució de govern local i d'administració dels interessos del veïnat d'un municipi amb competències en matèria de protecció civil, policia local, fires, proveïments, mercats, llotges i comerç ambulant, protecció de la salubritat pública, etc.

2-FUNCIONS DELS VETERINARIS RESPONSABLES

La funció dels veterinaris responsables està relacionada amb el benestar animal i la supervisió de les tasques de l'organització referents a la salut i el benestar animal. Els veterinaris poden estar acompanyats d'experts en comportament equí (amb formació demostrable) si creuen oportú complementar el seu treball. En cap cas els experts en comportament equí podran substituir la presència dels veterinaris o podran decidir l'exclusió de genets i cavalls basant-se exclusivament en el comportament dels animals.

Cal que tots els veterinaris que participen en l'esdeveniment comptin amb una ampla experiència professional equina o amb una formació organitzada pel DACC.

El veterinari responsable te la funció d'interpretar aquesta Guia d'actuació i tindrà la facultat i la obligació d'indicar a la organització de l'esdeveniment quins animals o persones no estan en disposició de participar basant-se en aquesta guia i en la seva opinió professional referent a un risc real o potencial pel benestar animal i per la seguretat en general.

En tot esdeveniment dels Tres Tombs hi haurà, com a mínim, un veterinari per cada 50 èquids. El responsable de contractar aquest/s veterinari/s serà l'organitzador de l'esdeveniment que designarà el veterinari responsable que serà qui prendrà les decisions que li pertoquin.

2.1. Funcions específiques dels veterinaris responsables:

- Inspeccionar l'estat de salut dels animals i la seva idoneïtat per a la concentració, així com l'estat mental d'aquests i el tracte que reben per part dels humans.
- Revisar la ruta preparada per l'organització amb antelació (mínim 96 hores abans de l'esdeveniment). En cas de dubte o possibles inconvenients, han de consensuar-ho amb l'organització i si escau fer arribar per escrit les seves indicacions finals, que seran d'obligat compliment.
- Supervisar el compliment d'aquesta Guia d'actuació i la tasca dels organitzadors referent al benestar animal.
- Revisar la documentació referent als èquids que el responsable dels èquids els facilitarà.

- Revisar els transponedors dels xips i ressenyes dels animals. Per realitzar aquesta tasca comptarà amb el suport de l'organització que, si cal, haurà de realitzar les tasques físiques de lectura dels transponedors segons demanda dels veterinaris.
- Atendre mèdicament qualsevol èquid en cas de necessitat i derivar-lo al veterinari clínic si correspon.
- Un cop acabada la concentració i en el termini màxim de 15 dies, ha d'elaborar un informe per a l'organització descrivint possibles incidents i millores proposades. L'informe ha de detallar de forma clara i inequívoca el número d'identificador de cada animal i/o persones involucrades en els possibles incidents. Es facilitarà un model d'informe que serà a disposició dels veterinaris responsables i de l'organització, a la pàgina web del departament competent en matèria de ramaderia. Aquest informe estarà a disposició del Departament competent en matèria de ramaderia en cas que ho requereixi.
- Respondre a les demandes i preguntes de l'organització.
- Establir mesures correctores immediates per corregir qualsevol situació que afecti de manera greu al benestar animal.

2.2. Funcions específiques dels experts en comportament equí:

Els experts en comportament equí poden assistir de manera facultativa als veterinaris responsables si així ho estimen convenient aquests. Tenen el deure de vetllar pel benestar animal i assessorar i assistir als veterinaris responsables per a que aquests exerceixin les seves funcions amb la màxima garantia i eficiència.

3- FUNCIONS DE L'ORGANITZACIÓ

L'organització dels Tres Tombs i altres concentracions amb èquids és l'encarregada de dissenyar la ruta i tots els esdeveniments de la concentració. Aquest disseny es realitzarà prioritant el benestar animal, que no pot ser posat en perill real o potencial per satisfer suposades necessitats de ruta. L'organització pot buscar el suport d'agrupacions i federacions.

És responsabilitat seva contractar al personal de suport, inclosos els experts en comportament equí, quan el veterinari responsable ho cregui oportú. Cal que es designi un únic interlocutor que serveixi de vincle bidireccional permanent amb el veterinari responsable. L'organització ha d'atendre les observacions dels veterinaris responsables.

3.1. Funcions específiques de l'organització:

- **Efectuar la comunicació preceptiva al Departament competent en matèria de ramaderia tal i com s'estableix al DECRET 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya.**
- **Disposar de l'autorització de l'ajuntament segons Decret 112/2010, de 31 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament d'espectacles públics i activitats recreatives.**
- Assegurar la presència mínima d'un veterinari especialista en èquids per cada 50 èquids.
- **Comunicar a les autoritats territorials competents en matèria de seguretat i de salvament dels llocs on s'executi l'activitat, el recorregut previst.**
- Disposar d'un pla de contingència per a cavalls desplomats o que requereixin atenció veterinària urgent in situ.
- L'organització serà responsable dels danys que es puguin derivar del desenvolupament de l'esdeveniment. En aquest sentit, pot contractar una pòlissa d'assegurances de responsabilitat civil.
- Establir un procediment d'inscripció obligatori per a tots els participants, el qual haurà de finalitzar com a mínim 24 hores abans de la passada. Excepcionalment es podran acceptar noves inscripcions el mateix dia de la celebració sempre i quan no es sobrepassi el límit màxim d'èquids establert per veterinari responsable (50). El dorsal serà obligatori per tots els participants, inclosos els genets, i ha de ser visible.
- Gestionar el procés i control de les inscripcions. Es donarà publicitat al procediment previ d'inscripció i la seva obligatorietat per a participar. La seva gestió es podrà delegar per acord mutu a un tercer.
- Conservar les dades i documentació de les inscripcions i posar-les a disposició de l'administració competent en matèria de ramaderia i del veterinari responsable en cas que així es requereixi.
- Donar suport al veterinari responsable comprovant transponedors de manera conjunta amb aquest.
- **Sol·licitar la documentació referent als èquids als seus responsables i facilitar-li al veterinari responsable.**

- **Comprovar que la documentació relativa al transport dels animals sigui conforme i que aquest està autoritzat pel Departament competent en matèria de ramaderia i en bon estat de conservació d'acord amb l'especificat al punt 6.2.**
- Controlar l'arribada dels participants i entregar el dorsal amb el número corresponent.
- Assegurar la disposició d'un veterinari de contingència que pugui assistir en la major brevetat possible en cas que el veterinari responsable no disposi dels mitjans necessaris per atendre a l'èquid.
- Facilitar l'accés a la normativa escrita a tot participant en el moment de la inscripció.
- Facilitar als veterinaris responsables i si escau als experts en comportament equí la ruta (incloent quilometratge, desnivell i tipus de terreny) els detalls organitzatius de la concentració almenys 96 hores abans del començament de la passada per tal que aquests realitzin, si escau les observacions i/o objeccions pertinents com màxim fins a 24 hores abans de la concentració.
- Implementar les recomanacions dels veterinaris responsables.
- Designar un membre de l'organització que serà l'interlocutor amb els responsables dels èquids i facilitarà la documentació aportada per aquests al veterinari responsable.
- Assegurar-se que les càrregues i les guarnicioneries són les òptimes d'acord amb aquesta Guia d'actuació. Per realitzar aquesta funció pot sol·licitar suport d'especialistes en guarnicioneria i enganxada.
- Assegurar-se que la conducta dels participants i maneig dels animals és l'òptima.
- No inscriure cap participant a l'esdeveniment que refusi el compliment de la Guia d'actuació o que hagi incomplert aquesta guia d'actuació en esdeveniments anteriors o s'hagi enfronta obertament als organitzadors o veterinaris responsables.
- Informar al Departament competent en matèria de ramaderia i a l'Ajuntament sobre qualsevol incident de la seva competència.
- Decidir quins èquids i persones no poden participar a la concentració. En cas de discrepància sobre aquest aspecte amb el veterinari responsable, es valorarà el seu criteri però en última instància la decisió final i responsabilitat final serà de l'organització.
- En cas que l'organització de les activitats sigui realitzada per diverses persones o entitats, totes són responsables solidàriament del compliment de les obligacions indicades.

4- FUNCIONS DELS RESPONSABLES DELS ÈQUIDS DURANT L'ESDEVENIMENT

Amb caràcter general, els responsables dels èquids tenen l'obligació de complir i respectar totes les disposicions d'aquest document i les indicacions del Departament competent en matèria de ramaderia, així com de l'organització i dels veterinaris responsables.

És responsabilitat seva mantenir els èquids en bon estat de salut física i mental i portar a la celebració dels Tres Tombs únicament èquids que per les seves característiques i caràcter tranquil i amè, siguin aptes per aquest tipus d'esdeveniments. Així mateix, és responsabilitat del responsable dels èquids portar només els èquids que estan habituats a sorolls, gent i a entorns similars als d'aquestes concentracions.

Els responsables hauran de retirar de la participació els seus èquids per iniciativa pròpia si mostren problemes físics i/o de salut o signes d'estrès o estereotípies durant el recorregut.

4.1. Obligacions específiques dels responsables dels èquids

- **Presentar tota la documentació necessària per a la participació en el termini necessari, inclòs el passaport i/o i documentació sanitària.**
- Complimentar la fitxa de participació de la inscripció dels Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb presència d'èquids, segons estableixi l'organització.
- **Assegurar-se que els animals procedeixen d'una explotació registrada (Codi de registre d'explotacions ramaderes).**
- **Assegurar-se que els èquids estan correctament identificats.**
- Inscriure només als èquids provinents d'explotacions on es vetlli pel seu benestar, tant físic com mental.
- Prendre les mesures sanitàries adequades o les que siguin obligatòries en el moment de celebració de l'esdeveniment.
- Formar-se adequadament per tal de dur a terme les bones pràctiques determinades en aquesta Guia d'actuació.
- Es prohibeix cap agressió verbal o física o brusquedat innecessària a cap èquid.
- No subministrar a l'èquid cap mena de sedant, relaxant o medicament que alteri el seu comportament durant el dia de la passada o el dia anterior. En cas de sospita per part de l'organització, veterinari responsable, es procedirà per part del veterinari a realitzar una anàlisi. Si el propietari de l'èquid s'hi nega, s'exclourà l'èquid i el seu responsable de la celebració i s'informarà al Departament competent en matèria de ramaderia per tal que prengui les mesures pertinents.

5- ACTUACIONS DEL DEPARTAMENT COMPETENT EN MATÈRIA DE RAMADERIA

El Departament competent en matèria de ramaderia és qui rep les comunicacions per a la realització dels Tres Tombs o altres concentracions amb presència d'èquids, qui revisa si escau, les dades i documentació que s'adjunta, per tal de comprovar l'adequació de l'esdeveniment a la normativa vigent. També aplica el règim sancionador per els incompliments de la normativa que se'n puguin derivar de la celebració de l'esdeveniment i estableix les mesures correctores en cas que es detectin problemes o mancances en l'aplicació de la normativa.

El departament pot supervisar el funcionament global de l'esdeveniment en l'exercici de les competències que te atribuïdes en matèria de benestar i salut animal.

El departament rebrà els informes dels veterinaris responsables, els gestionarà i actuarà segons correspongui o sigui necessari, aplicant, si cal, les mesures o sancions corresponents segons la gravetat de cada cas.

6- ACTUACIONS PRÈVIES I DESENVOLUPAMENT DELS TRES TOMBS I ALTRES CONCENTRACIONS D'ÈQUIDS

L'Avaluació del benestar animal durant el desenvolupament dels Tres Tombs i altres concentracions d'èquids es basarà en l'estudi i avaluació dels següents aspectes:

- La ruta i les condicions abans de la concentració
- La documentació necessària
- Les condicions de transport, càrrega i descàrrega dels animals
- Comprovació del benestar animal abans, durant i després de la concentració mitjançant els indicadors de benestar establerts pel veterinari responsable

6.1. Recorregut i entorn

- La ruta es decideix prioritzant la seguretat i el benestar dels animals i de les persones.
- La ruta ha de ser escollida sota criteris que permetin la seva màxima fluïdesa minimitzant les aturades, ja que aquestes afecten negativament al benestar dels animals. L'autoritat competent en matèria de seguretat vial han d'entendre i col·laborar plenament per facilitar que la ruta sigui el més fluida possible.
- Resta prohibit posar en perill real o potencial el benestar animal durant la concentració.
- El desnivell de la ruta no pot superar el 15% puntual ni el 10% acumulat.

- S'ha de garantir que el circuit, carrers o camins no comprometen el benestar dels èquids.
- Cal decidir i planificar en cada esdeveniment quins terres, passos de zebra i elements metàl·lics que siguin lliscants han d'estar coberts amb materials estables correctament fixats com gomes, fustes o sorres de comprovada capacitat antilliscant i/o protegit per evitar-ne l'accés dels èquids.
- La ruta recorreguda pels animals ha de ser d'un màxim de 6 km i d'una durada màxima de 2,5 hores.
- S'evitaran revolts de radi que no permeti a tots els èquids i carruatges presents a la concentració girar amb comoditat i canviant mínimament el ritme de pas dels èquids.
- No es faran pujar ni baixar escales o qualsevol altre element de naturalesa similar que pugui fer ensopegar els èquids.
- Un cop els èquids comencen la passada, l'organització ha de garantir que el pas dels èquids continua a un ritme de pas i constant sense parades ni arrancades. En cas que s'estimi necessari una parada/des indispensables i vinculades a l'essència cultural de la concentració, ha de ser el veterinari responsable qui les autoritzi amb antelació i ple coneixement dels temps i condicions d'aquesta parada.
- Queda totalment prohibit colpejar, llançar cap objecte o qualsevol altra acció als èquids que els puguin provocar estrès mentre fan la passada.
- La distància entre carros i animals serà indicada per l'organització i ha de ser suficient per evitar xocs i per permetre reaccionar als èquids i conductors assegurant una ruta fluida.
- S'ha de garantir una ruta accessible pels vehicles dels veterinaris en tot moment.
- Queden totalment prohibides les agressions verbals o físiques tant dins del recorregut com fora del mateix a qualsevol persona involucrada amb la organització/veterinaris/públic, etc..

6.2. Transport

- **Els mitjans de transport han d'estar registrats i autoritzats, amb les autoritzacions vigents sense sobrepassar el nombre màxim d'animals permesos per categoria i en bon estat d'acord amb la normativa vigent.**
- **El transport utilitzat no pot tenir rampes de descàrrega amb angles superiors a 20 graus.**

- Els èquids presents a la concentració hauran de procedir d'explotacions de proximitat i no poden haver viatjat una distància superior a 200 km i/o 3 hores en el mateix dia de la passada.
- Els èquids no es poden guardar dins del remolc durant més de 45 minuts un cop arribats ni abans de marxar un cop carregats.
- Els èquids que arribin al lloc de desenvolupament dels Tres Tombs o altres concentracions caminant, no poden provenir d'una distància superior a 5 km.

6.3. Punt d'arribada i sortida

- **L'espai destinat a la càrrega i descàrrega ha de ser espaiós, delimitat i segur.**
- Tots els èquids sortiran i arribaran del i al mateix punt. Si no fos així l'organització assegurarà que hi ha controls veterinaris en tots els punts.
- En el punt d'arribada i sortida cal habilitar una zona preparada, aïllada i suficientment condicionada per atendre èquids que necessitin atenció veterinària.
- A l'arribada s'ha d'assegurar que la ventilació del remolc sigui òptima i que les barres de seguretat del remolc estiguin passades.
- Els animals s'han de descarregar amb tranquil·litat i tot seguit s'han de lligar de manera segura en un lloc estable i fort, separats de perills i altres èquids d'altres propietaris.
- En cap cas els èquids que pertanyen a diferents grups poden estar en contacte. La distància entre ells en tot moment ha de ser de com a mínim 8 metres entre les parts d'ambdós èquids que es puguin potencialment aproximar més, normalment les parts posteriors.
- A l'hora d'enganxar s'ha de fer amb calma i tranquil·litat, sense crits, tralles ni altres elements amenaçadors.
- Els carros han d'estar en bon estat de funcionament: frens, rodes, engreixat d'eixos o altres elements de seguretat han d'estar revisats i comprovats.
- Durant l'enganxada les persones del públic no podran apropar-se a la zona on hi ha els èquids ni tocar els animals. Tampoc podran apropar-se als èquids durant el decurs de la cavalcada, creuar-se ni anar darrere dels animals.
- Els èquids quan estan lligats abans de ser enganxats no es podran deixar mai sols.
- Els èquids enganxats a carros o carruatges no es poden deixar sols, sempre hi haurà un responsable i els frens restaran activats per evitar arrencades fora de temps, enredades de regnes, treure's bridons etc.
- La desenganxada es realitzarà sota les mateixes premisses que l'enganxada.

6.4. Guarniments

- Els guarniments, han d'estar en bon estat, han de ser de la mida correcta en relació amb l'animal i han d'estar ben col·locats.
- No poden provocar punts de fricció excessius, ni ferides ni dolor.
- Els responsables dels èquids tenen l'obligació de canviar guarniments que causin dany real o potencial per iniciativa pròpia o per demanda de l'organització, veterinaris responsables o experts contractats.
- No es poden utilitzar guarniments ressecs i descuidats i/o amb senyals de deteriorament i cal prestar especial atenció a sofres, ventreres, tirants, vencilló, regnes i bridons.
- Les serretes no s'han d'utilitzar de forma habitual i només estaran permeses si van protegides amb cuir/goma. Els cavalls que no puguin ser controlats amb serreta protegida no podran participar. Les serretes protegides amb cinta aïllant o similar no seran acceptades.
- La serreta ha d'estar situada just on l'os nassal es separa de l'os incisiu i mai ha d'obstruir ni pressionar els teixits tou de les narius en tot l'espai entre os nasal i incisiu.
- Les cadenes no s'han d'utilitzar de forma habitual i només estaran permeses si permeten còmodament, com a mínim, l'espai de tres dits plans entre elles i les barres de la mandíbula.
- En els carros només es permeten serretes tradicionals catalanes o valencianes sense cap alteració. Les serretes valencianes poden tenir la cadena de sota la mandíbula folrada de cuir o altres materials.
- Les embocadures o filets no s'han d'utilitzar de forma habitual, en cas necessari només estaran permeses aquelles embocadures o filets que no siguin severos per l'animal.
- Els esperons a les botes queden prohibits en qualsevol forma i cas.
- Els tancaboques només seran permesos durant el recorregut i la seva preparació abans del recorregut, no durant tota l'estona que duri els Tres Tombs. Han d'estar ajustats de manera que permetin passar còmodament mínim 2 dits plans (o 15 mil·límetres) per sota el tancaboques pel seu trajecte sobre l'os nassal.
- La idoneïtat dels guarniments (bandes nasals, embocadures, tancaboques, serretes, etc.) serà valorada per part del veterinari responsable de la concentració i, si escau, per l'expert en comportament equí.

6.5. Conducció i munta

- Tots els carros han de tenir un responsable en tot moment agafat al mecanisme dels frens (anomenat màquina) o en immediata proximitat i atenció a punt per agafar-lo durant tot el recorregut.
- L'ús de la màquina ha de ser coherent amb la ruta, arrencades, aturades i desnivell.
- Les vares, pals i tralles han de ser elements dissuasius puntuals i s'han d'utilitzar correctament.
- No es pot deixar un carro desatès (parat o en marxa).
- Els menats de veu són permesos i no es consideren agressions cap als animals.
- Els animals no poden ser muntants o conduïts flexionant el coll de tal manera que l'angle del pla de l'os frontal amb el terra sigui inferior a 90 graus (Rollkur) de manera sostinguda.
- No es poden utilitzar excés de guarniments ni tampoc morralla per sota de les guarnicions.
- Cal evitar la restricció excessiva, per exemple, de les regnes laterals o la pressió d'una banda nasal molt atapeïda. Com a guia, caldria passar dos dits entre la banda nasal i l'os nasal del cavall.
- Quan un cavall necessita ser subjectat, cal aplicar el mètode més suau i només pel temps absolutament necessari.
- Durant el recorregut està prohibit realitzar qualsevol exhibició amb èquids diferent a la passada.
- És obligatori que els èquids vagin al pas en tot moment.
- Mai hi podrà haver dues o més persones sobre un mateix èquid de muntura.
- Durant qualsevol parada del recorregut els èquids no es deixen mai sols.
- No es poden deixar menors a sobre dels carros sense acompanyament d'un adult.
- Tots els menors muntats aniran amb casc.
- No es poden fer servir ferros severs i inadequats segons criteri del veterinari i organització.

6.6. Càrregues

- Els èquids només podran arrossegar, com a màxim, el doble del pes total viu dels animals que arrosseguen comptant el pes de les persones, carros i càrrega.
- La càrrega dels carros ha de ser segura, d'atrezzo i ha d'estar fortament fixada amb seguretat establint un centre de gravetat tant baix com sigui possible.
- La càrrega dels carros ha d'estar ben equilibrada tant en l'eix transversal com longitudinal.

- Els èquids muntats podran portar com a màxim un 20 % del seu pes viu comptant el pes del genet i el pes de l'equipament, càrrega i guarnicions.

6.7. Condicions ambientals

- La temperatura ambient hauria de ser l'adequada per a dur a terme el esdeveniment. La temperatura recomanada es entre -5 i 26°C. Per sobre i per sota d'aquestes temperatures correspon al veterinari responsable decidir si l'esdeveniment es podrà dur a terme o no.
- Qualsevol altra condició ambiental pot ser subjecte d'avaluació per part de l'organització i veterinari responsable, que conclouran si la passada es pot portar a terme o no.

6.8. Aigua i menjar

- Tots els propietaris/responsables han de portar farratge en el transport, a raó mínima de 5 kg per animal. El farratge ha de ser el mateix que el cavall rep al seu estable habitual i de bona qualitat.
- Els propietaris oferiran aigua a tots els animals mentre aquests no estiguin enganxats. I si ho considerin adient aliments, tant durant el transport (exceptuant l'aigua) com a l'arribada i a la sortida, però no és obligatori durant la passada.
- Tots els transports d'èquids han de disposar d'un mínim d'un cubell propi d'aigua per cada 3 èquids.
- L'espai de càrrega i descàrrega ha de tenir mínim un punt d'aigua per cada 50 animals presents.
- Per motius sanitaris està prohibit l'ús compartit d'abeuradors i menjadores de grups d'èquids de diferents orígens.

6.9. Sorolls

- Es prohibeix l'ús de pirotècnia, trabucaires i altres elements com xiulets o crits que provoquin sorolls forts i sobtats que puguin espantar els èquids.
- Les comparses de música, ja siguin en directe o no, només estaran permeses al principi o al final de la passada, a una distància suficient dels animals per tal de minimitzar l'estrès dels èquids.
- Els altaveus dels comentaristes o de l'escenari on es beneeixen els cavalls o hi ha les autoritats no seran orientats cap als cavalls i no se superaran els 70 decibels en el punt on es troben els cavalls.
- No es permeten elements volants com ara pancartes, estalvis o globus que estiguin a la vista dels èquids participants als passants.

6.10. Estats dels èquids

- Els èquids han d'estar preparats físicament i mentalment pels Tres Tombs o concentració de naturalesa similar.
- L'edat mínima dels èquids per participar és de 4,5 anys i la màxima de 23 anys, sempre sota criteri veterinari.
- Els cascs dels èquids seran balancejats i ben retallats.
- Els èquids amb cascs amb fractures o esquerdes que afectin tota la profunditat de la tapa del casc no poden participar a les passades a no ser que el veterinari responsable en doni el consentiment explícit perquè cregui que el procés és prou lleu per tal que la passada no posi en risc el bon estat de l'èquid i/o el casc.
- Els èquids amb ranilles deformades o infectades o amb talons partits no poden participar en les passades a no ser que el veterinari responsable en doni el consentiment explícit perquè cregui que el procés és prou lleu per tal que la passada no posi en risc el bon estat de l'èquid i/o el casc.
- Tots els èquids, a les mans i peus, han de portar ferradures amb vídies en bon estat o anar descalços. No obstant, en cas que l'asfalt estigui totalment eixut, els èquids poden portar ferradures de gomes o botes de goma. Si els responsables dels èquids ho consideren adequat, els èquids podran anar descalços i/o portar vidries.
- Els èquids no poden presentar cap ferida que sigui més profunda que l'epidermis. Els èquids amb ferides que no trenquin totalment la integritat de l'epidermis podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.
- No podran participar els èquids amb ectoparàsits de cap tipus. Podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.

- No podran participar els èquids amb afeccions oculars de cap tipus. Si la secreció és aquosa i moderada podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.
- No podran participar els èquids amb afeccions respiratòries de cap tipus.
- Si els èquids presenten secreció nasal, si la secreció és aquosa podran restar a la concentració sota criteri del veterinari responsable .
- No podran participar els èquids amb coixeses que siguin apreciables al pas.
- La participació a la concentració d'èquids amb deformitats i alteracions tendinoses o articulars dependrà del criteri del veterinari responsable .
- La participació a la concentració d'èquids amb conformacions morfològiques extremes dependrà del criteri del veterinari responsable .
- No podrà participar a la concentració cap èquid que mostri dolor dental i/o úlceres a les comissures labials o a la mucosa bucal.
- No podran participar a la concentració els èquids amb condició corporal inferior o igual a 2 ni superior o igual a 4,5.
- No podran participar a la concentració èquids bruts o amb mal pelatge evident.
- Els èquids participants no poden tenir un comportament majoritàriament negatiu i/o amb elevada freqüència d'expressions facials i corporals compatible amb dolor o estrès així com comportaments de fugida o tensió constant.
- Entre altres, els signes de dolor i estrès a tenir en compte pèl veterinari i l'expert en comportament equí són:
Cua entre les cames, cua agitada, resposta negativa a l'aproximació, resposta negativa al contacte amb mentó, estereotípies, expressions facials compatibles amb estrès, expressions facials de dolor (*HGPS: horse grimace pain scale*), comportaments de fugida, elevació/lateralització del cap excessius i altres comportaments compatibles amb estrès i dolor.
- Qualsevol èquid pot ser exclòs per una alteració de les seves constants vitals que el veterinari cregui incompatible en la prioritització del benestar animal.

7- FORMACIÓ DELS PERSONAL DELS TRES TOMBS I ALTRES CONCENTRACIONS DE NATURALESA SIMILAR AMB ÈQUIDS

Totes les entitats que organitzin Tres Tombs o concentracions de naturalesa similar han de participar en el programa de formació dels Tres Tombs a raó de com a mínim un membre amb formació per cada 50 èquids presents en cada Tres Tombs o altra concentració amb èquids.

Cada entitat organitzadora té l'obligació de transmetre la informació i formació adquirida per l'assistent al curs als altres membres de l'associació.

La formació ha d'incloure, com a mínim: història, origen i modalitats dels Tres Tombs o concentració de naturalesa similar a Catalunya, benestar animal i etologia equina, guarnicioneria, conducció i maneig dels animals, reglament i formació a altres. A continuació, es presenta una proposta del temari del curs:

Durada del curs: mínim 5 hores lectives.

Docents: veterinaris, experts en benestar animal, experts en comportament equí, experts en guarnicioneria i enganxada.

El contingut del curs serà el següent:

- Introducció: presentació del curs i dels diferents actors, contextualitzar la formació.
- Els Tres Tombs a Catalunya o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.
- El benestar animal: definició de conceptes bàsics, principals problemes en esdeveniments com els Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.
- Etologia equina: el concepte d'estrès, dolor i comportament normal dels èquids.
- Guarnicioneria i Tres Tombs: diferenciar entre l'òptim i el subòptim.
- Maneig i conducció: reconèixer pràctiques inadequades i/o perilloses.
- Guia d'actuació: conèixer els elements més importants.